

Pericopa Bo - Jertfa de Pesah - Korban Pesah

[anul 5780] קרבן פסח

Toate jertfele din Tora pot fi împărțite în două categorii:

1. **Jertfe personale** – fiecare persoană sau un grup de persoane le jertfesc
2. **Jertfe publice** – cohen (preot) sau cohen gadol (mare) le jertfesc în numele poporului

Cele două variante se deosebesc din punct de vedere de halacha. Timpul în care se aduce jertfa publică este permanent, el amână Șabatul și amână impuritatea. Spre deosebire, jertfa personală nu are un moment permanent, nu amână Șabatul sau impuritatea, adică nu se aduce dacă acestea există în acel moment (Talmud Bavli, tractatul Ioma 50:a). Numai jertfa de Pesah diferă de toate acestea, după cum învățăm de la Rambam (Maimonides): „Singura jertfă personală care este un fel de jertfă publică este jertfa de Pesah pe care fiecare persoană o va jertfi pe data de 14 Nisan” (introducerea la Mișna, tractatul Kodașim).

Momentul aducerii jertfei de Pesah este permanent, 14 Nisan „între două seri”, adică timpul între apusul soarelui și lăsarea nopții (este momentul schimbării datei zilei de la 14 Nisan la 15 Nisan). Este vorba despre zorii zilei de 15 Nisan. Nu cohenul îl jertfește în numele poporului, ci fiecare evreu este poruncit s-o facă în mod personal, spre deosebire de jertfă publică. Această poziție specială a jertfei de Pesah – între jertfă personală și jertfă publică – i s-a acordat din cauză că de Pesah ne-am transformat din indivizi în public, în popor. Jertfa de Pesah și regulile ei redau această idee.

După spusele marelui Rabin Kuk, nu mijloace sociale, economice și altele fac legătura între persoane și le transformă într-o singură existență, ci o legătură metafizică-sufletească care transformă persoanele într-o obște, într-un popor. Trebuie observată totalitatea ca un singur organism. În jertfa de Pesah sunt puse în evidență persoanele, care prin adunarea lor împreună produc totalitatea și așa se adună toți indivizii la olaltă într-o națiune. Fiecare persoană este egală cu toată obștea.

Când Templul exista, s-a aplicat porunca de a însuși în fiecare an aceasta prin aducerea acestei jertfe unice, un fel de recapitulare anuală care să ne amintească începutul nostru ca popor pe această planetă: dintr-o mare familie binecuvântată într-un popor.

Sărbătoarea de Pesah în deșert

Jertfa de Pesah care a fost adusă în Egipt, în ajunul ieșirii de acolo, era unică și în regulile care s-au aplicat atunci și ele nu s-au mai aplicat nici odată de atunci. În Mișna tractatul Pesahim 9:8 scrie: „Cu ce se deosebește Pesah Egipt (a fost o singură dată) de Pesah (pentru) Generații?” Răspunsul detaliază cum a fost Pesahul în Egipt: S-au pregătit din ziua a zecea a lunii, s-au închis în casă, au stropit sânge pe amândoi ușorii ușii și pe pragul de sus. Toate aceste operațiuni au întărit sensibilitatea că o familie mare se transformă într-un popor organizat. La generațiile care au venit după ieșirea din Egipt nu mai era nevoie să se închidă în case și să stropască în jurul ușii

cu sânge. Însă caracteristicile de transformare din indivizi în obștie au rămas în această sărbătoare.

Primul Pesah care s-a ținut așa cum îl sărbătorim noi de generații a fost la un an după ieșirea din Egipt: „Și au ținut Pesahul în luna întâi, în ziua a paisprezecea a lunii, între cele două seri, în pustiu Sinai; după cum poruncise HAȘEM lui Moșe, așa au făcut Bnei Israel” (Numeri 9:5). Sărbătoarea s-a ținut două săptămâni după inaugurarea

Tabernaculului de Roș Hodeș Nisan, adică întâi a lunii Nisan. Marele comentator Rașbam (nepotul lui Rași) ne spune: „Acum, după ce s-a construit Cortul, a poruncit să se facă (Pesahul) ca cel de Generații și nu ca cel de Egipt”.

Construirea Tabernaculului este una dintre cele mai importante etape în consolidarea evreilor ca indivizi care constituie un popor, chiar dacă cortul este temporar și nu a ajuns încă la locația unde își va avea sediul definitiv.

Era de așteptat ca Pesahul următor să se facă la locul permanent, adică în Templul care se va construi în țară. Dar câteva luni după prima sărbătoare a Pesahului în deșert, s-a întâmplat ceva grav, păcatul iscoadelor. Iar această generație va trebui să rămână în pustiu încă 40 de ani în care nu vor putea face circumcizie noilor născuți. Cine nu este circumcis nu poate să jertfească jertfa de Pesah, după cum citim „Pentru că tot poporul care ieșise din Egipt fusese circumcis, însă nimeni din tot poporul care se născuse în pustiu, pe drum după ce au ieșit din Egipt, nu fusese circumcis” (Iosua 5:5). Dacă ne întrebăm de ce nu puteau face circumcizie, răspunsul îl găsim în Talmud, tractatul levamot 72:a. Acolo se spune că problema era că din cauza pedepsei nu era vântul (sau duhul?) din Nord care vindecă rana, adică nu aveau cum să vindece rana care se produce de la tăietură. Așa că nu puteau jertfi jertfa de Pesah fiindcă avem regula „dar nici un necircumcis să nu mănânce din el” (Exod 12:48).

Sărbătoarea de Pesah la intrarea în țară

Doar după ce a dispărut aceea generație, se putea reînnoi sărbătoarea de Pesah și ea se reînnoiește în varianta israeliană. Poporul evreu trece Iordanul în ziua a zecea a primii luni, Nisan. În cartea Iosua ne este detaliat în amănunte de ce trebuie acum ca poporul să fie circumcis (cap. 5, versete 2-9). După asta s-a deschis calea din nou la jertfa de Pesah, de data aceasta pe pământul Israelului: „Și Bnei Israel au așezat tabăra în Ghilgal și au sărbătorit Paștele în ziua a paisprezecea a lunii, seara în câmpiile Ierihonului. Și a doua zi după Pesah, în aceeași zi, au mâncat din grâul țării azime și boabe prăjite” (Iosua 5:10-11). Este o reînnoire publică, generală în acest Pesah către începerea șederii și stăpânirii țării de către noii ei locuitori. Faptul că au trecut 40 de ani de la ultima ținere a sărbătorii n-a influențat noua generație de a continua de unde a fost întrerupt. Și parcă acum continuă mai cu virtute povestea ieșirii din Egipt de parcă nici nu a fost întreruptă. Noua generație care s-a născut în deșert nu a participat la prima sărbătorire de Pesah și nu a cunoscut jertfa de Pesah de atunci și semnificația ei. [Ea trebuie să facă pentru prima oară această jertfă pe pământul Israelului și trebuie să învețe caracteristicile acestei jertfe pentru a consolida unitatea poporului evreu într-un singur popor.](#)